

קרן קימת לישראל – מנהל פיתוח הקרקע אגף הייעור הנחיות מקצועיות		
שם ההנחיה: קביעת נזק בלתי סביר לעץ במהלך עבודה ביער והפעלת קנס בגינו		
יחידה : אגף הייעור	תאריך תחולה: יוני 2024	תאריך עדכון:
גרסה: 1		

1. כללי

במהלך עבודות ביער (טיפול יערני, הכשרת אתרים, העברת תשתיות) עצים סובלים מנזקים. חלק מהנזקים בלתי נמנעים עקב מאפייני שטח ו/או הצומח המטופל אך חלקם נובע מעבודה רשלנית ומהפרת תנאי מכרז ע"י קבלן ביצוע.

למזעור מקרי פגיעה בעצים בעקבות רשלנות ואי ציות להוראות/הנחיות קק"ל, הוגדל משמעותית קנס כספי שניתן להטיל על קבלן בגין גרימת נזק לעץ.

לאור שינוי זה נחוץ לגבש קריטריונים להערכת חומרת הנזק ועקרונות בהטלת הקנס. מפרט טכני לדילול וסניטציה (01/04/23) כבר מכיל את מושג של "נזק בלתי סביר", כך שנמשיך להשתמש בו עבור התייחסות לחומרת הפגיעה. רק בגין נזק בלתי סביר יוטל הקנס ורק כאשר הוא נגרם עקב אי עמידה בדרישות קק"ל.

הנחיה זו היא חלק משלים של הנחיית "ניהול עבודת דילול ביער"

2. מטרה

מטרת הנחיה זו היא לקבוע עקרונות ולפרט מקרים של נזק בלתי סביר ובכך להשלים את סעיף "סנקציות נגד קבלן" אשר מופיע בהנחיה של אגף הייעור מנובמבר 2021 "ניהול עבודת דילול יער".

הגדרות שלהלן ישמשו כלי עזר למהנדס אזור, מנהל גוש/היערן ויערן מקומי/מדריך העוסקים בבקרת העבודה בשטח.

3. ההנחיות

עקרונות בהפעלת הסנקציות:

- א. עקביות ואחידות - יש להימנע ממצבים בהם בנסיבות דומות הקנס מוטל במקרה אחד ולא מוטל במקרה אחר.
- ב. שיוויון (אובייקטיביות) ביחס לקבלנים.
- ג. עמיד העץ – לא חייב להיות קשר בין פצע לאפשרות תמותת העץ בעתיד (לא יתקיימו דיונים אם פצע מסוים יגרום לתמותה).
- ד. מתן הזהרות - הקנס יוטל לאחר שניתנו לקבלן 2 הזהרות מתועדות ביומן העבודה על הפרת אותה הדרישה (אופן ביצוע נדרש) שיעודה למנוע נזק.
- ה. יידוע מקדים - קק"ל תיידע את המשתתפים בסיור קבלנים לפני תיחור (עם רישום בפרוטוקול) על החמרת המנגנון ותדגיש חשיבות של תמחור עבודה מתאים.

הגדרות ותיאור מקרים של נזק בלתי סביר:

- **פצע** (תמונה 1): פגיעה בקליפה וקמביום ללא חדירה לעצה מעבירה מים (XILEM) ללא קשר לגובה בעץ כאשר גודל הפצע עולה על 400 סמ"ר (למשל, 20X20 ס"מ, 40X10 ס"מ) בעץ בוגר (מעל 30 שנה); ועל 200 סמ"ר (למשל, 40X5 ס"מ, 20X10 ס"מ) בעץ מתחת לגיל 30.
- **חיגור** (תמונה 2): פצע בצורה טבעתית סביב גזע (ללא התייחסות לרוחב הטבעת ולגובה על הגזע) כאשר אורך הפצע עולה על 1/3 מהיקף הגזע.
- **קרע או שבר** (תמונות 3-6): פגיעה עמוקה יותר מפצע עם חדירה לתוך XILEM (ללא קשר לגובה בעץ)
- **שורש ראשי/תומך** – שורש בקוטר 2 ס"מ ויותר (במרחק עד 1 מטר מגזע).
- **גזע מוביל/ענף שלד** – לפי הגדרות של "מפרט טכני לגיזום עצי יער".

תמונה 2 – חיגור מעל 1/3 מהיקף הגזע

תמונה 1 – פצע מעל 400 סמ"ר

תמונה 4 – פצע עם קרע בגזע

תמונה 3 – קרע בגזע עץ רחב עלים

תמונה 6 – קרע בשורש ראשי

תמונה 5 – שבר לא מטופל של ענף עץ רחב

4. אחריות

אחריות להגדרת חומרת הנזקים והיקפם בשטח המטופל מוטלת על הגורם המבצע בקרת איכות העבודה ו/או המסכם את מנת עבודה. תהליך הפעלת הקנס יהיה באחריות מהנדס אזור/מרחב בהתאם להנחייה "ניהול עבודת דילול יער" מנובמבר 2021.

5. תפוצה

מנהלי מרחבים, מנהלי אזורים, מנהלי מחלקות יער מרחביות, מהנדסי יער מרחביים ואזוריים, יערנים, עוזרי יערנים, אגף הייעור.